

*Ежели «размер», «рифма» в стихах,
Я предложения
Выбираю из народа.*

Этот способ

*Лучше показывает в стихе жизнь
и народный дух. [5, с.140]*

Насамкінець зазначимо, що ім'я Ахмада Шамлу – засновника нового стилю в іранській поезії – сьогодні широко відоме й дуже популярне на його батьківщині. Його твори вивчають у школах та університетах, його вірші добре знають не тільки представники старшого покоління, але й молодь. Ахмар Шамлу помер у 2000 році, але ще за життя його було визнано справжнім народним поетом. Чому? Відповідь дуже проста. Тому що він присвятив своє життя служінню рідному народу, він відчував біль людей як свій власний біль, вважав себе часткою народного духу. Він жив для свого народу і саме для нього складав свої вірші.

Література:

1. Барахани Р. Золото в меди. – Тегеран, 1992.
2. Дастгейб А. Критический анализ творчества А.Шамлу. – Тегеран, 1994.
3. Моджаби Дж. Биография и творчество А.Шамлу. – Тегеран, 2006.
4. Маяковский В.В. Стихотворения. Поэмы. – М., 1975.
5. Шамлу А. Сочинения. Первая книга: Стихотворения. – Тегеран, 2003.

Труднощі у вивченні українських фразеологізмів

Тірякі Рейхан (Туреччина)

Науковий керівник – викладач Ю.О. Малихіна

ХНУ імені В.Н. Каразіна

Фразеологічні одиниці належать до особливого національно маркованого складу мови. Національний колорит у фразеологізмах створюється їхнім історичним та етноситуативним мотивуванням, лінгвокраїнознавчим тлом, лексичними компонентами та структурою. Зв'язок української мови, яку вивчає студент як іноземну, і мислення, сформованого рідною мовою, безперечно,

існує й проявляється в тому, що новий спосіб мислення формується засобами української мови через набуття нового життєвого або фахового, теоретичного або практичного досвіду сучасної реальності.

Багато іноземних студентів, які вивчають українську мову, впевнені, що достатньо добре вивчити лексику та граматику, і ти вже володієш мовою. На жаль, це не так. Необхідно також добре засвоїти всі образні висловлювання, тобто фразеологізми, прислів'я та приказки, які часто зустрічаються у мовленні носія мови.

Для прикладу наведемо невеликий текст, у якому немає незнайомих слів для студента-іноземця, але який не всі зможуть правильно зрозуміти, тому що він повністю складається із фразеологізмів:

«У мого товариша *ясна голова і золоті руки*, він *не сидить на шиї у батьків*, ніколи *не робить з мухи слона*, нікого *не водить за носа*, тому у нього й проблем *комар наплакав*.

Недавно він хворів цілий тиждень, потім *кульгав обома ногами* з фізики і хімії, але *похнюпив носа*, *не опустив руки*, відмінно здав іспити і *був на сьомому небі від щастя*».

Чому цей текст не розуміє студент-іноземець? Справа в тому, що в цьому тексті знайомі слова втрачають своє пряме значення і набувають нового, переносного, про яке студенти ще не знають. Це означає, що під час навчання потрібно паралельно знайомитися з деякими фразеологізмами.

В українській мові дуже багато таких висловів, їх неможливо засвоїти відразу, тому зупинимося тільки на тих, які містять назви тіла людини.

Найлегше запам'ятовуються, а потім і використовуються у мовленні висловлювання, які мають еквіваленти у рідній мові студента.

Так, український вираз *не бачити далі свого носа* (тобто бути недалекоглядним) англійською мовою звучить майже дослівно: *not take an inch befor ones one's nose*. Вираз *взяти себе в руки* англійською мовою теж звучить

дослівно: *to take oneself in one's hands*, хоча французькою – це прямий переклад значення цього виразу *se deminer* (тобто опанувати себе).

Вираз *коло носа* або *перед носом* (означає «зовсім поруч») англомовному студентові теж легко зрозуміти, тому що він перекладається англійською як *near at hand* або *just around the corner*.

Іноземним студентам зовсім не важко зрозуміти, а потім і використовувати фразеологізм, який можна пояснити одним словом. Наприклад, *похнюпити носа* (тобто засмутитися, похнюпитися), *от-от за плечима* (тобто неподалік, близько), *за плечима* (тобто мати, носити з собою), *сидіти склавши руки* (тобто байдикувати). Тому неважко зрозуміти речення з цими виразами:

1. Він отримав «двійку» і *похнюпив носа*.
2. Незабаром іспити, а він *сидить склавши руки*.
3. Вона завжди носить словник *за плечима*.

Деякі фразеологізми можна легко зрозуміти за їх складом, тому що слова-образи не мають переносного значення. Наприклад:

У моєї подруги *язик без кісток* (тобто балакуча, говірка).

Я *від усього серця* бажаю вам успіхів (тобто щиро).

Вони працюють *пліч-о-пліч* (тобто разом, дружно).

Прикуси язика і слухай (тобто мовчи)!

Однак більшість словосполучень зазвичай втрачають свій прямий зміст і вимагають пояснення їхнього значення, особливо коли у рідній мові вони не мають еквівалента.

Ось наприклад, українські вирази *водити за носа* (кого) або *замилювали очі* (кому), що означають обманювати, дурити, в англійській мові звучать так: *to draw the wool over someone's eyes* (тобто *натягнути шерсть на чийсь очі*). А у французькій мові є такий аналог цих фразеологізмів: *mener qn en bateau* – що дослівно означає *водити когось як кораблик*.

Багато фразеологізмів, як і звичайні слова, мають синоніми та антоніми, у кожного з яких є певні нюанси значень. Наприклад, кілька фразеологізмів із загальним значенням *мовчати* мають такі додаткові значення:

Набрати в рот води (ані чичирк/, мовчанку справляти) – тобто відмовлятися щось говорити;

Проковтнути (затягнути) язика – боятися щось сказати;

Тримати язика за зубами (ні пари з уст) – не розголошувати таємну інформацію.

Дієслово *обманювати* часто замінюють такими фразеологізмами:

Водити за носа – давати марні обіцянки, дурити людину;

Обвести (обкрутити) навколо пальця – хитро, спритно обманути когось;

Замілювати очі – обдурювати кого-небудь, приховуючи недоліки чи справжній стан речей.

Вираз «*нічого не робити*» можна замінити образними:

Сидіти склавши руки – бути пасивним;

І пальцем не торкатися – лінуватися щось робити;

Руки не доходять – немає часу щось робити.

Як бачимо, фразеологізми наповнюють мовлення глибинною свіжістю, надають йому художнього звучання, лексичної й синтаксичної витонченості, довершеності. Вивчення таких виразів на підготовчому факультеті підвищує впевненість студентів у своїх силах, викликає зацікавленість до уроку.

Література:

1. Додаток: Список фразеологізмів української мови: [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://uk.wiktionary.org/wiki/Додаток:Список_фразеологізмів_української_мови#П
2. Словник фразеологічних синонімів / Коломієць Н.Ф., Регушевський Е.С.; за ред. В.А. Винника. Київ, 1988.
3. Фразеологічний словник української мови. Книга 1, 2 / за ред. Л.С. Паламарчк, В.М. Білоноженко, В.О. Винник, І.С. Гнатюк, В.В. Дятчук, Л.А. Юрчук. Київ, 1993.